Publicat pe (https://www.bnm.md)

20.02.2018

Ion Sturzu: băncile nu se vor confrunta cu şocuri odată cu implementarea standardelor BASEL III



Interviu exclusiv al directorului agenţiei INFOTAG, Alexandru Tanas, cu viceguvernatorul BNM, Ion Sturzu, publicat în revista "Profit" [1].

Partea I. Rentabilitatea capitalului (ROE) în anul 2017 a constituit 11,1%, fiind cu 3,8% mai mare decât inflaţia

I.: Domnule Sturzu, anul 2017 a fost unul dificil pe toate planurile atât pentru autoritatea de reglementare, cât şi pentru bănci. Cum aţi caracteriza rezultatele acestuia pentru sistemul bancar?

I.S.: Sunt de acord că 2017 a fost un an de încercări, însă, cu toate acestea, pot spune cu satisfacție că, la sfârșitul anului, toate instituțiile financiare au înregistrat rezultate bune.

I.: Care este dinamica principalilor indicatori în sistem?

I.S.: Referindu-ne la indicatorii importanți ai dezvoltării sistemului bancar, trebuie remarcat faptul că, anul trecut, activele au crescut cu 10% față de anul 2016. Profitul băncilor a crescut cu 8,6%, rentabilitatea activelor (ROA) a fost de 1,8%, iar rentabilitatea capitalului (ROE) a constituit 11,1%. Capitalul primar al băncilor a crescut cu 8,7%. Capitalul de gradul întâi al băncilor s-a majorat cu 8,7%.

I.: Ce puteţi spune despre portofoliul de credite al băncilor?

I.S.: Comparativ cu anul 2016, portofoliul de credite al băncilor s-a diminuat cu 3,7%. Acest lucru ne pune în gardă, deoarece, odată cu scăderea volumului de creditare, în economie ajung mai puțini bani, ceea ce, în general, este rău pentru țară, căci aceasta afectează negativ dezvoltarea economică a ei. La momentul de faţă, putem spune cu siguranţă că reducerea portofoliului de credite a fost influențată atât de situația din economie per ansamblu, cât şi de abordarea mai prudentă a băncilor în selectarea potențialilor debitori.

I.: Dar indicele general al creditelor neperformante pe sistem a înregistrat o ușoară creștere?

I.S.: Creditele neperformante sunt legate de perioadele trecute de dezvoltare a băncilor. Dar, începând din 2017, bancherii au devenit mult mai atenți la procesul de creditare.

I.: De ce?

I.S.: În primul rând, ei știau despre iminența introducerii standardelor Basel III. Potrivit recomandărilor acestuia, vor creşte substanţial cerințele față de evaluarea mai profundă a riscurilor posibile în creditare.

În al doilea rând, în sistemul bancar a fost activat Registrul riscului de credit, care a permis autorității de reglementare să monitorizeze zilnic fiecare credit emis de o anumită bancă. Respectiv, acum putem urmări procesul de acordare a împrumutului încă de la începutul procedurii de creditare.

Înseşi băncile, știind că autoritatea de reglementare este la curent cu cererea pentru un anumit credit, sunt mai riguroase în evaluarea tuturor riscurilor care, teoretic, ar putea apărea la acest împrumut.

Cu toate acestea, suntem îngrijorați de faptul că în 2017 nu a fost înregistrată o creștere a portofoliului de credite. Mai mult, acest lucru se întâmplă în condiţiile unei lichidităţi foarte înalte. Înțelegem că motivele acestui fenomen, atunci când banii nu vin în volum mare în economie, nu se ascund doar în sistemul bancar.

Pe parcursul anului 2017, BNM a recurs de câteva ori la micşorarea ratei de bază, diminuând acest indice de la 9% la 6,5%. Această diminuare s-a produs în legătură cu micşorarea riscurilor inflaționiste, însă autoritatea de reglementare conta pe accelerarea activităţii de creditare a băncilor comerciale.

I.: Din punctul de vedere al BNM, cât de adecvată a fost reacția pieței și a băncilor la semnalele autorității de reglementare referitor la scăderea valorii banilor?

I.S.: Putem spune că procesul de percepție a acestor semnale a fost mult mai bun decât în anii precedenți. Analiza anului 2017 arată că, atunci când BNM diminua rata de bază, aproape automat se micşorau şi ratele la depozitele atrase de bănci de la persoane fizice și juridice, precum și la creditele nou emise.

Astfel, dacă la începutul anului 2017 rata medie la depozitele noi în lei era de 6,79%, spre sfârșitul anului aceasta a scăzut până la 5,19%. Dacă la începutul anului 2017 rata dobânzii la creditele noi în lei era de 11,55%, atunci la începutul anului 2018 rata medie ponderată a scăzut deja până la 9,58%.

I.: Care este probabilitatea ca autoritatea de reglementare să reducă rezervele obligatorii, ale căror valori la nivelul de 40% în lei moldovenești și 14% în valută străină se menţin de un timp destul de îndelungat?

I.S.: Trebuie să fie clar pentru toată lumea că, cu ajutorul rezervării, noi luptăm cu excesul de lichidități. Însă remarcaţi că rezervele nu sunt gratuite, BNM le plătește băncilor. Suntem preocupați de această problemă. Sperăm că va urma o tendință pe termen lung de creștere a creditării economiei, care ar trebui să contribuie la reducerea lichidității în sistem. Este anormal că indicatorul de lichiditate al unor bănci ajunge aproape la 70%, în condiţiile în care coeficientul este de 20%.

Partea II. „Airbag-ul" trebuie să acopere riscurile de credit și operațional

I.: Ce se va întâmpla dacă s-ar reduce plata pentru rezerve?

I.S.: Ştiţi, pe culoarele BNM se discută această problemă. Căutăm o soluție acceptabilă, care să excludă riscul acumulării deliberate în exces a activelor bancare în rezerve, bonuri de trezorerie și certificate ale BNM. Unii observatori susțin că tocmai din cauza acestei „parazitări" nu vedem în sistem o ofertă activă de noi produse și propuneri din partea băncilor în vederea plasării avantajoase a resurselor pe piață și reducerii lichidității.

În acest sens, urmează să lucrăm la elaborarea și adoptarea unui şir de decizii, inclusiv la nivel legislativ, pentru a permite BNM să ajusteze taxa pentru rezervele obligatorii în funcție de prețul real al depozitelor atrase de bănci în lei moldovenești și în valută.

Nu aș vrea să intru în detaliile acestei chestiuni, dar voi spune că BNM studiază și analizează această problemă, familiarizându-se cu experiența altor țări. Apropo, există modele diferite; în unele țări, de exemplu, autoritatea de reglementare nu plătește băncilor pentru rezervare.

I.: Cu ce măsuri dure se vor confrunta băncile în anul 2018 la îndeplinirea recomandărilor Basel III?

I.S.: Aș vrea să reamintesc de implementarea cu succes de către BNM în 2017 a proiectului de doi ani, realizat cu sprijinul Băncilor Naționale din România și Olanda. Acestea ne-au ajutat la elaborarea documentelor normative și a proiectului de lege privind activitatea bancară, adoptat de Parlament în toamna anului 2017. În procesul de elaborare a actelor legislative pentru noua lege, nu am încetat să ne gândim la impactul pe care îl va avea introducerea noilor reglementări asupra băncilor locale. Spre satisfacția noastră, rezultatele „Studiului de impact cantitativ" (QIS), desfăşurat în 2017 în cadrul Proiectului Twinning, au arătat că toate băncile din țară sunt în măsură să introducă noile standarde și dispun de suficient capital pentru a îndeplini noile cerințe faţă de normele prudențiale în limita de 16%.

I.: Înseamnă oare aceasta că nu se prevăd şocuri nici măcar la nivel de prognoză?

I.S.: Tot ce-i nou este un fel de provocare cu diferire elemente de şoc. Acest lucru este deosebit de actual pentru bancheri, care, în esenţa lor, sunt conservatori. Dar, potrivit estimărilor noastre, în sistem nu ar trebui să fie bănci care s-ar putea confrunta cu probleme la implementarea actelor normative în cadrul implementării recomandărilor Basel III. Aşa că, vă pot spune cu toate responsabilitatea că în sistemul bancar nu vor fi şocuri!

I.: Când va încheia BNM implementarea standardelor Basel III în sistem?

I.S.: Prima etapă la care lucrăm astăzi intens este elaborarea unor noi reglementări și instrucțiuni. În principiu, acestea sunt deja gata. Acum, aceste documente se află într-o procedură importantă de coordonare publică și consultări cu băncile. Acestea includ norme concrete pentru cerinţele minime de capital, care trebuie să asigure un „airbag" pentru acoperirea riscurilor de credit, de piață și operațional.

O asemenea analiză este concepută pentru a elabora propuneri concrete pentru a reduce gradul de risc. Riscurile deja existente trebuie acoperite în mod obligatoriu de rezervele de capital. Evident că în activitatea bancară este practic imposibil să evităm riscurile la 100%. De exemplu, dacă o bancă a emis un număr excesiv de împrumuturi către clienți nesustenabili, atunci ea s-a expus astfel unor influenţe suplimentare de risc.

Sau, de exemplu, banca împrumută activ agenți economici din agricultură, unde există riscuri speciale. Statisticile arată că, în Moldova, o dată la patru ani, au loc înghețuri și secetă. Prin urmare, sarcina acestor tipuri de unități bancare este de a calcula și anticipa corect riscurile pentru a ajunge la conducere cu propuneri concrete de minimizare a acestora.

Partea III. Pentru BNM, toate băncile sunt importante, principalul este să respecte reglementările

I.: Când aproximativ se va încheia acest proces și autoritatea de reglementare va începe să ia cunoștinţă de propriile „evaluări ale riscurilor" băncilor?

I.S.: Cel mai probabil, vom vedea primele rezultate substanțiale la BNM până la sfârșitul anului 2018. Toate aceste măsuri vor fi o completare la ceea ce s-a practicat până acum în sistem. Avem normative pentru clasificarea calității împrumuturilor, pe care băncile trebuie să le respecte cu strictețe.

Afară de clasificarea creditului și formarea fondului de risc reieşind din calitatea acestuia, la bănci vor începe să funcționeze unităţi pentru identificarea și monitorizarea în continuare a riscurilor care pot influența viitorul, ceea ce nu se cerea în recomandările Basel I.

Cea de-a treia componentă este menită să stimuleze acțiunile băncii pentru a dezvălui informațiile despre capital, acționari și riscurile aferente. Încă înainte de introducerea Basel III, BNM a solicitat băncilor să dezvăluie aceste informații și să le publice pe site. Normele care sunt introduse acum cer dezvăluirea acestor informații într-un volum cu mult mai mare.

Banca însăși vorbeşte despre eventualele riscuri în viitor și, cel mai important, informează BNM despre măsurile pe care le ia pentru a se asigura că aceste riscuri nu se materializează. Toate acestea vor servi ca informații suplimentare pentru clienții care aleg o bancă de încredere, fie că este vorba de persoane fizice sau juridice. Și este firesc ca clienții să prefere în această alegere băncile mai stabile și mai sigure.

Iar când toate cele trei etape vor fi finalizate, vom putea spune cu toată responsabilitatea că sistemul bancar al Republicii Moldova a devenit mai stabil și mai sigur. Reforma în curs de desfășurare determină banca să continue procesul de curăţare din interior şi de sine stătător.

I.: Nu credeți că, cu o astfel de supraveghere asupra băncilor, bancherii își pierd dorința de a-și asuma riscuri, se asigură din toate părțile de „airbag-uri" pentru fiecare caz posibil?

I.S.: Știţi, vremurile când banca împrumuta o anumită persoană, chiar și una de succes, dar nu afacerea sa, au rămas în trecut și sper că va fi pentru totdeauna. Cu toții înțelegem că recomandările Basel III prescriu creditarea activităţii, dar nu a managerului companiei.

În practică, tranziția la standardele Basel III înseamnă că bancherul nu poate să-şi asume riscuri excesive, deoarece pune în pericol stabilitatea financiară a băncii. Prin urmare, consider că nu este corect să spunem că bancherii nu ar dori să rişte, că nu mai au simţul riscului. Nu, nu este aşa. Pur și simplu acum managerii se concentrează pe întoarcerea creditelor neperformante.

I.: Dar care e calitatea portofoliului creditelor nou emise?

I.S.: În ceea ce privește împrumuturile nou emise, situația este mult mai bună, deși trebuie să recunosc faptul că interesul pentru creditare a scăzut semnificativ. Și se pare că portofoliul nu prea „se amestecă" cu împrumuturile noi și calitative, astfel că valoarea creditelor neperformante este destul de ridicată aici.

I.: În ceea ce priveşte Victoriabank, problema a fost rezolvată cu succes în interesul tuturor părţilor interesate.

I.S.: BNM a salutat achiziționarea unei cote de acţiuni a Victoriabank de către un investitor strategic – Banca Transilvania, știind de intențiile sale serioase pe piața moldovenească. Investitorul este pregătit pentru schimbări structurale rapide, al căror scop principal este deservirea calitativă a clienților. Ei au o bază solidă pentru efectuarea transformărilor calitative. Conducerea Băncii Transilvania a declarat că „a cumpărat un activ foarte bun în Moldova".

I.: Sunteți de acord că astfel de investitori vor ajuta indirect BNM să reformeze sistemul bancar prin consolidarea unei concurențe sănătoase?

I.S.: Experienţa arată că, în acele instituții bancare unde sunt prezenți acționari din țările cu economii dezvoltate și cu instituții financiare puternice, instrumentele de control intern și de identificare a riscurilor sunt la un nivel mult mai ridicat. Voi spune chiar mai mult, în astfel de bănci se aplică normele țărilor UE, pe care noi abia am început să le implementăm acasă.

I.: BNM a acordat permisiunea pentru noul manager al Victoriabank?

I.S.: Am fost informați despre cine a fost înaintat de acționari la funcția de președinte al băncii, dar nu am primit încă dosarul complet cu documentele respective. Pot spune doar că suntem în proces de studiere a managerilor propuşi către BNM spre aprobare.

I.: Prima persoană în bancă va fi un cetăţean străin?

I.S.: Să spunem, un străin care cunoaște perfect limba noastră de stat, așa că directorul general al Victoriabank va fi cetățean al României. În lumea modernă, acest lucru nu este atât de important. Apropo, directorul general al Băncii Transilvania din România, Omer Tetik, este cetățean al Turciei. Dar ne bucură faptul că investitorul și-a exprimat dorința de a se sprijini pe eșalonul superior de pe coloana managerilor moldoveni pentru o implementare mai bună și mai rapidă a planurilor de dezvoltare pe piața locală.

I.: Pot oare acționarii mici ai Victoriabank să conteze pe faptul că Banca Transilvania va cumpăra celelalte 30% acțiuni, așa cum prevede legislația Republicii Moldova?

I.S.: Desigur. Legea prevede acest lucru, de aceea, ei vor face o ofertă de licitaţie pentru a cumpăra acțiunile de la ceilalți acționari ai acestei bănci.

I.: Cum vede BNM soarta băncilor mici?

I.S.: Am discutat această problemă la BNM nu o singură dată. Pentru autoritatea de reglementare, toate băncile sunt importante, indiferent de mărimea lor. Cel mai important lucru este ca acestea să respecte reglementările și legislația.

I.: Vă mulţumesc pentru interviu!

Tag-uri
interviu [2]
profit [3]
Banki i Finansi [4]
revista [5]

Sursa URL:
https://www.bnm.md/ro/content/ion-sturzu-bancile-nu-se-vor-confrunta-cu-socuri-odata-cu-implementarea-standardelor-basel

Legături conexe:

[1] http://www.profit.md/main-ru/ [2] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=interviu [3] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=profit [4] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=Banki i Finansi [5] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=revista